

EURÓPSKY PARLAMENT

2009 - 2014

Dokument na schôdzu

A7-0340/2012

18.10.2012

SPRÁVA

o prevencii ženských chorôb súvisiacich s vekom
(2012/2129(INI))

Výbor pre práva žien a rodovú rovnosť

Spravodajkyňa: Roberta Angelilli

PR_INI

OBSAH

	strana
NÁVRH UZNESENIA EURÓPSKEHO PARLAMENTU	3
DÔVODOVÁ SPRÁVA.....	17
VÝSLEDOK ZÁVEREČNÉHO HLASOVANIA VO VÝBORE	20

NÁVRH UZNESENIA EURÓPSKEHO PARLAMENTU

o prevencii ženských chorôb súvisiacich s vekom (2012/2129(INI))

Európsky parlament,

- so zreteľom na článok 168 ZFEÚ,
- so zreteľom na Chartu základných práv Európskej únie,
- so zreteľom na Bielu knihu s názvom Spoločne za zdravie: strategický prístup EÚ na obdobie 2008 – 2013 (COM(2007)0630),
- so zreteľom na Bielu knihu s názvom o stratégii riešenia zdravotných problémov súvisiacich s výživou, nadváhou a obezitou v Európe (COM(2007)0279),
- so zreteľom na Správu o zdraví žien v Európskej únii, ktorú vypracovala Európska komisia,
- so zreteľom na oznámenie Komisie o telemedicíne v prospech pacientov, systémov zdravotnej starostlivosti a spoločnosti (COM(2008)689),
- so zreteľom na oznámenie Komisie s názvom Riešenie otázky vplyvu starnutia obyvateľstva v EÚ (COM(2009)0180),
- so zreteľom na oznámenie Komisie s názvom Solidarita v oblasti zdravia: zmierňovanie nerovností v oblasti zdravia v EÚ (COM(2009)0567),
- so zreteľom na oznámenie Komisie s názvom Boj proti rakovine: Európske partnerstvo (COM(2009)0291),
- so zreteľom na správu Svetovej zdravotníckej organizácie (WHO) z roku 2010 s názvom Empower Women – Combating Tobacco Industry Marketing in the WHO European Region (Posilnenie postavenia žien – boj proti marketingu tabakového priemyslu v európskom regióne WHO),
- so zreteľom na správu Komisie s názvom Správa o starnutí obyvateľstva za rok 2012: základné predpoklady a metodológie odhadovania (European Economy 4/11, Komisia, 2011),
- so zreteľom na rozhodnutie Európskeho parlamentu a Rady č. 1350/2007/ES z 23. októbra 2007, ktorým sa ustanovuje druhý akčný program Spoločenstva v oblasti zdravia (2008 – 2013)¹,
- so zreteľom na rozhodnutie Európskeho parlamentu a Rady č. 940/2011/EÚ zo 14.

---

¹ Ú. v. EÚ L 301, 20.11.2007, s. 3.

- septembra 2011 o Európskom roku aktívneho starnutia a solidarity medzi generáciami¹,
- so zreteľom na závery Rady o inovačných prístupoch k chronickým ochoreniam v oblasti verejného zdravia a systémov zdravotnej starostlivosti zo 7. decembra 2010,
  - zo zreteľom na správu belgického predsedníctva z 23. novembra 2010 o mzdových rozdieloch medzi pohlaviami,
  - so zreteľom na závery samitu OSN o neprenosných chronických chorobách z 19. – 20. septembra 2011,
  - so zreteľom na rámcový program pre výskum a inovácie Horizont 2020 (COM(2011)0808),
  - so zreteľom na správu Eurostatu na tému Európsky rok aktívneho starnutia a solidarity medzi generáciami – štatistický portrét Európskej únie 2012,
  - so zreteľom na správu Eurobarometra na tému Aktívne starnutie (2012),
  - so zreteľom na oznámenie Komisie s názvom Realizácia strategického vykonávacieho plánu pre európske partnerstvo v oblasti inovácií zameraného na aktívne a zdravé starnutie (COM(2012)0083),
  - so zreteľom na Bielu knihu s názvom Program pre primerané, bezpečné a udržateľné dôchodky (COM(2012)0055),
  - so zreteľom na svoje uznesenie z 18. októbra 2006 o rakovine prsníka v rozšírenej Európskej únii²,
  - so zreteľom na svoje uznesenie zo 6. decembra 2006 o podpore zdravého stravovania a telesnej aktivity: európsky rozmer prevencie nadváhy, obezity a chronických ochorení³,
  - so zreteľom na svoje uznesenie z 12. júla 2007 o opatreniach na boj proti srdcovo-cievny ochoreniam⁴,
  - so zreteľom na svoje uznesenie z 19. februára 2009 o duševnom zdraví⁵,
  - so zreteľom na svoje uznesenie zo 6. mája 2009 o aktívnom začleňovaní osôb vylúčených z trhu práce⁶,
  - so zreteľom na svoje uznesenie z 12. novembra 2009 o spoločnom programovaní výskumu v oblasti boja proti neurodegeneratívnym ochoreniam, predovšetkým

---

¹ Ú. v. EÚ L 246, 23.9.2011, s. 5.

² Prijaté texty, P6_TA(2006)0449.

³ Ú. v. EÚ C 250 E, 25.10.2007, s. 93.

⁴ Prijaté texty, P6_TA(2007)0346.

⁵ Prijaté texty, P6_TA(2009)0063.

⁶ Prijaté texty, P6_TA(2009)0371.

Alzheimerovej chorobe¹,

- so zreteľom na svoje uznesenie z 19. januára 2011 o európskej iniciatíve o Alzheimerovej chorobe a iných typoch demencie²,
- so zreteľom na svoje uznesenie zo 6. mája 2010 o oznámení Komisie s názvom Boj proti rakovine: európske partnerstvo³,
- so zreteľom na svoje uznesenie zo 7. septembra 2010 o úlohe žien v starnúcej spoločnosti⁴,
- so zreteľom na svoje uznesenie z 11. novembra 2010 o demografických výzvach a solidarite medzi generáciami⁵,
- so zreteľom na svoje uznesenie z 8. februára 2011 o chudobe žien v Európskej únii⁶,
- so zreteľom na svoje uznesenie z 26. júla 2011 o situácii žien v preddôchodkovom veku⁷,
- so zreteľom na svoje uznesenie z 15. septembra 2011 o pozícii a záväzku Európskej únie v súvislosti so zasadnutím OSN na vysokej úrovni o prevencii a kontrole neprenosných chorôb⁸,
- so zreteľom na svoje uznesenie zo 7. marca 2012 o riešení problému epidémie cukrovky v EÚ⁹,
- so zreteľom na svoje uznesenie z 24. mája 2012 s odporúčaniami pre Komisiu o uplatňovaní zásady rovnakej odmeny pre mužov a ženy za rovnakú prácu alebo prácu rovnakej hodnoty¹⁰,
- so zreteľom na svoje uznesenie z 13. marca 2008 o rovnosti medzi ženami a mužmi¹¹,
- so zreteľom na článok 48 rokovacieho poriadku,
- so zreteľom na správu Výboru pre práva žien a rodovú rovnosť (A7-0340/2012),

Všeobecný kontext

A. keďže EÚ presadzuje ľudskú dôstojnosť a uznáva právo každého človeka na prístup k

---

¹ Prijaté texty, P6_TA(2009)0065.

² Prijaté texty, P7_TA(2011)0016.

³ Prijaté texty, P6_TA(2010)0152.

⁴ Prijaté texty, P6_TA(2010)0306.

⁵ Prijaté texty, P6_TA(2010)0400.

⁶ Prijaté texty, P7_TA(2011)0086.

⁷ Prijaté texty, P6_TA(2011)0360.

⁸ Prijaté texty, P7_TA(2011)0390.

⁹ Prijaté texty, P6_TA(2012)0082.

¹⁰ Prijaté texty, P6_TA(2012)0225.

¹¹ Prijaté texty, P7_TA(2012)0069.

preventívnej zdravotnej starostlivosti a lekárskej starostlivosti, pričom v článku 168 ods. 7 Zmluvy o fungovaní Európskej únie sa jasne konštatuje, že členské štáty zodpovedajú za organizáciu, riadenie a poskytovanie zdravotníckych služieb a lekárskej starostlivosti vrátane pridelovania zdrojov. Je veľmi dôležité, aby staršie osoby mali právo viesť dôstojný a nezávislý život a podieľať sa na spoločenskom a kultúrnom dianí;

- B. keďže starnutie je veľkou výzvou pre Európu; keďže v EÚ je viac ako 87 miliónov (17,4 %) ľudí vo veku nad 65 rokov a keďže sa predpokladá, že ich počet vzrastie do roku 2060 na viac ako 150 miliónov (približne 30%);
- C. keďže napriek podstatnému nárastu priemernej dĺžky života spolu s trvalo rastúcou životnou úrovňou v priemyselných krajinách, čo umožňuje dnešným starším ľuďom viesť oveľa aktívnejší život než v predchádzajúcich desaťročiach, negatívne stereotypy a predsudky v súvislosti so staršími ľuďmi stále vytvárajú veľké prekážky pre ich spoločenskú integráciu, vyúsťujúcu do sociálneho vyčlenenia priamo vplyvajúceho na ich kvalitu života a duševné zdravie;
- D. keďže ženy sa dožívajú vyššieho veku než muži (82,4 roka u žien v porovnaní so 76,4 roka u mužov); keďže rozdiel v zdravej priemernej dĺžke života sa znižuje 67,7 roka pre mužov a 62,6 pre ženy;
- E. keďže zamestnanosť žien vo veku 55 – 64 rokov dosahovala v roku 2010 38,6 % v porovnaní s 54,5 % u mužov v rovnakom veku; keďže podľa cieľov EÚ by do roku 2020 malo pracovať 75 % obyvateľstva vo veku 20-64 rokov;
- F. keďže výška odmeny je u žien nižšia ako u mužov (priemerný rozdiel v odmeňovaní medzi mužmi a ženami v EÚ je 17,5 %); keďže mzdové rozdiely medzi pohlaviami vo veku 55-64 rokov predstavujú v niektorých členských štátoch 30 % a až 48 % pre ľudí vo veku 65 rokov a viac; keďže mzdové rozdiely medzi pohlaviami preto často vedú k nižším dôchodkom, čo vyúsťuje do toho, že ženy sa ocitajú pod hranicu chudoby;
- G. keďže v záujme zladenia rodinného a pracovného života ženy volia flexibilné domáce, dočasné či atypické zamestnanie na čiastočný úväzok, čo ohrozuje ich služobný postup, s ťažkými dôsledkami súvisiacimi s ich príspevkami na dôchodok, čím sa stávajú osobitne náchylné na situácie neistoty a chudoby;
- H. keďže generácia žien vo veku nad päťdesiat rokov, často opisovaná ako sendvičová generácia alebo ako pracujúce dcéry a pracujúce matky, má zvyčajne menej možností starať sa o vlastné zdravie, pretože tieto ženy sa často starajú o rodičov a o vnúčatá;
- I. keďže v Európe je 23,9 % obyvateľov vo veku 50 – 64 rokov ohrozených chudobou, pričom tento percentuálny podiel predstavuje 25,9 % u žien v porovnaní s 21,7 % mužov; keďže údaje v Európskej únii sa pohybujú v rozmedzí 39 % a 49 % v závislosti od jednotlivých štátov a v jednej krajine EÚ sa dokonca vyšplhali až na 51 %;
- J. keďže aj po rozvode, rozluke alebo ovdovení žije 75,8 % žien starších ako 65 rokov osamote a keďže v priemere tri z desiatich domácností v Európskej únii sú jednočlenné domácnosti, pričom väčšinu z nich tvoria osamotené ženy, najmä staršie ženy, a tento podiel stúpa; keďže jednočlenné domácnosti alebo domácnosti s jedným príjmom sa vo

väčšine členských štátov znevýhodňujú, a to v absolútnom aj relatívnom vyjadrení, čo sa týka zdaňovania, sociálneho zabezpečenia, bývania, zdravotnej starostlivosti, poistenia a dôchodkov; keďže verejné politiky by nemali trestať ľudí za to, že žijú sami, či už z vlastnej vôle alebo nechcene;

- K. keďže v roku 2009 dosahovala miera vážneho materiálneho nedostatku u žien nad 65 rokov 7,6 % oproti 5,5 % u mužov rovnakej vekovej kategórie;
- L. keďže staršie ženy ako znevýhodnená skupina sa často stretáva s prípadmi viacnásobnej diskriminácie (napríklad z dôvodu veku, pohlavia či etnického pôvodu); keďže staršie ženy, ktoré majú často nižšie sociálno-ekonomické postavenie a čelia mnohým problémom, by mali prospech z opatrení sociálnej ochrany a prístupu k národným systémom zdravotnej starostlivosti;
- M. keďže vo vidieckych oblastiach je zdravotnícka starostlivosť ťažšie dostupná než v mestských oblastiach, najmä vzhľadom na nedostatok zdravotníckych pracovníkov a nemocničných zariadení, ako aj pohotovostných lekárskejších služieb;
- N. keďže staršie ženy, najmä tie, ktoré žijú izolovane, sa často dostávajú do ťažkých sociálnych a ekonomických situácií ovplyvňujúcich ich kvalitu života a stav telesného a duševného zdravia;
- O. keďže na riadne uspokojovanie potrieb starších žien treba lepšie chápať ochorenia, ktoré ich postihujú;
- P. keďže všetky tieto faktory vrátane izolácie ovplyvňujú schopnosť starších žien vytvárať alebo udržiavať sociálne siete, teda žiť aktívnym životom;

Choroby podmienené vekom

- Q. keďže z dôvodu vyššieho očakávaného veku a rodovej náchylnosti voči niektorým ochoreniam ženy viac postihujú chronické ochorenia a ochorenia spôsobujúce postihnutie, čím sa zhoršuje kvalita ich života;
- R. keďže medzi mužmi a ženami existujú rozdiely, čo sa týka vzniku, postupu a dôsledkov mnohých zdravotných porúch;
- S. keďže podľa posledných dostupných údajov Medzinárodnej agentúry pre výskum rakoviny (IARC) najčastejšími diagnostikovanými formami rakoviny u žien sú rakovina prsníka (29,7 %), rakovina hrubého čreva a konečníka (13,5 %) a rakovina pľúc (7,4 %);
- T. keďže v členských štátoch zomrie na srdcovocievne ochorenia ročne viac než dva milióny ľudí, čo predstavuje až 42 % všetkých úmrtí v EÚ a príčinu 45 % úmrtí u žien v porovnaní s 38 % u mužov;
- U. keďže cukrovka je jednou z najčastejších neprenosných chorôb, ktorá postihuje viac ako 33 miliónov občanov EÚ, pričom tento počet sa do roku 2030 pravdepodobne zvýši na 38 miliónov; keďže v roku 2010 približne deväť percent obyvateľov EÚ v dospelom

veku (vo veku 20 – 79 rokov) trpelo cukrovkou;

- V. keďže vek je rizikovým faktorom pre rozvoj neurodegeneratívnych ochorení ako je Alzheimerova choroba (najbežnejšia forma demencie); keďže neurodegeneratívne ochorenia sú častejšie u ľudí nad 65 rokov (postihujú približne každého 20. človeka vo veku nad 65 rokov, každého 5. človeka vo veku nad 80 rokov a každého 3. človeka vo veku nad 90 rokov); keďže vyše 7,3 milióna ľudí v Európe trpí demenciou; keďže zo štúdií vyplýva, že miera Alzheimerovej choroby u žien vo veku nad 90 rokov dosahuje 81,7 % oproti 24 % u mužov; keďže stigma a nedostatočná informovanosť o neurodegeneratívnych ochoreniach, ako je demencia, vedie k odkladaniu diagnózy a k slabým výsledkom liečby;
- W. keďže demencia sa vyskytuje častejšie u ľudí nad 65 rokov, postihuje približne každého 20. človeka vo veku nad 65 rokov, každého 5. človeka vo veku nad 80 rokov a každého 3. človeka vo veku nad 90 rokov; keďže vo všeobecnosti sa častejšie vyskytuje u starých žien než u starých mužov;
- X. keďže ženy sú vystavené väčšiemu riziku vzniku ochorení kostí a kĺbov (osteoartrózy, reumatoidnej artritídy, osteoporózy a rednutiu kostí); keďže u žien sa vyskytuje približne 75 % prípadov zlomenín krčku stehennej kosti v dôsledku osteoporózy;
- Y. keďže hlavnými rizikovými faktormi kardiovaskulárnych chorôb, nádorov, cukrovky, obezity a chronickej obštrukčnej choroby pľúc sú fajčenie, nedostatok telesnej aktivity, nezdravá strava, nadmerná konzumácia alkoholu a znečistenie životného prostredia,
- Z. keďže depresia a úzkosť sú vážnymi formami duševnej poruchy, ktorá postihuje oveľa častejšie ženy ako mužov; keďže podľa odhadu WHO sa v Európe u dvoch až 15 % žien vo veku nad 65 rokov;
- AA. keďže postihnutia sluchu a zraku takisto veľkou mierou prispievajú k bremenu rokov života s funkčnými obmedzeniami, včasná a primeraná kvalitná diagnostika, liečba a prístup ku kvalitným zdravotníckym prístrojom môžu zabrániť zhoršovaniu stavu alebo čiastočne obnoviť funkcionálnosť;
- AB. keďže asi 600 000 Európanov trpí sklerózou multiplex, pričom väčšinou sú to ženy; keďže toto je najčastejšia forma neurovegetatívnej poruchy a jedna z hlavných príčin netraumatického postihnutia starších žien;

Prístup k zdravotníckym službám

- AC. keďže treba zabezpečiť rovnaký prístup žien aj mužov k zdravotníckym službám a kvalitnejšiu zdravotnú starostlivosť, pričom treba venovať väčšiu pozornosť predovšetkým postaveniu žien vo vidieckych oblastiach, ktoré veľmi často žijú osamotene; zároveň sa musí dodržiavať článok 168 ods. 7 Zmluvy o fungovaní Európskej únie;
- AD. keďže ekonomická situácia starších žien spôsobená rozdielmi z dôvodu pohlavia, čo sa týka zárobkov, dôchodkov a ďalších foriem príjmu, spôsobuje, že vzhľadom na stavy neistoty a chudoby sa stávajú mimoriadne zraniteľné a na zdravotnícku starostlivosť

a lekárske ošetrovania, ktoré potrebujú, vynakladanú menej prostriedkov;

- AE. keďže telemedicína môže zlepšiť prístup k lekárskej pomoci, ktorá neexistuje v nedostupných oblastiach, a môže zlepšiť kvality a periodicitu lekárskej starostlivosti odborníka, ktorú niektorí starší ľudia potrebujú vzhľadom na konkrétny zdravotný stav;

Výskum a prevencia

- AF. keďže investície do výskumu a inovácií sú veľmi dôležité na udržanie vysokej kvality života, čo umožní riešiť náročné úlohy súvisiace so starnutím;
- AG. keďže prevencia a včasná diagnostika vyúsťuje do zlepšenia telesného a duševného zdravia mužov a žien, čo umožňuje predĺžiť priemernú dĺžku života v dobrom zdraví a znížiť výdavky na zdravotnú starostlivosť, čím sa zabezpečuje dlhodobá udržateľnosť;
- AH. keďže preventívne opatrenia musia byť prioritou zdravotníckej starostlivosti, pričom osobitnú pozornosť treba venovať znevýhodneným skupinám;
- AI. keďže zdravotná gramotnosť je potrebná na to, aby sa verejnosť mohla orientovať v zložitých zdravotníckych systémoch a lepšie pochopila, čo môže urobiť sama počas života, aby predišla ochoreniam súvisiacim s vekom;
- AJ. keďže rodová náchylnosť na ochorenia a lieky nie je v súčasnosti dostatočne preštudovaná, pretože klinické testy sa vykonávajú väčšinou na mladších mužoch;
- AK. keďže podľa Medzinárodnej agentúry pre výskum rakoviny (IARC) mamografické vyšetrenie s pokrytím viac ako 70 % môže znížiť úmrtnosť na rakovinu prsníka u žien nad 50 rokov o 20 % až 30 %;
- AL. keďže ženy vo väčšej miere užívajú lieky a rastlinné liečivá, ktorých účinkov treba ešte lepšie preskúmať, aby sa minimalizovalo riziko interakcie;
- AM. keďže ženy počas svojho života prechádzajú mnohými hormonálnymi zmenami a užívajú liečivá konkrétne určené pre ich vek z hľadiska plodnosti a menopauzy;
- AN. keďže 9 % žien sa často uchýľuje k antidepresívam v porovnaní s 5 % u mužov;
- AO. keďže podľa Svetovej zdravotníckej organizácie (WHO) 4 až 6 % starších ľudí zažilo nejakú formu zneužitia vo vlastných domovoch, počnúc telesným, sexuálnym a psychologickým zneužitím, až po finančné vykorisťovanie, zanedbanosť a opustenosť;

Všeobecný kontext

1. uznáva, že hoci ženy sa dožívajú vyššieho veku ako muži, netešia sa dobrému zdraviu vo vyššom počte rokov, t. j. bez výrazných obmedzení činnosti či neschopnosti (ženy: 62,6 rokov, muži: 61,7 rokov);
2. konštatuje, že staršie ženy potrebujú dostatočný prístup k zdravotníckej starostlivosti a pomoci v domácnosti, čo by im umožnilo využívať rovnaké práva a žiť nezávislým

životom;

3. vyzýva Komisiu, aby zverejnila novú Správu o zdraví žien, so zvláštnym zreteľom na vekovú skupinu nad 65 rokov a ukazovatele týkajúce sa aktívneho starnutia;
4. tvrdí, že politiky zamerané na zladenie rodinného a pracovného života sociálna účasť umožňujú ženám lepšie sa vyrovnat' s aktívnym a zdravým starnutím, preto povzbudzuje členské štáty, aby posilnili svoje úsilie v tomto smere;
5. vyzýva členské štáty, aby podporovali plnú integráciu, intenzívnejšie zapájanie sa a aktívnu účasť starších žien na sociálnom živote;
6. zdôrazňuje význam kultúrnych a vzdelávacích zariadení pre starších ľudí;
7. požaduje konkrétne a účinné opatrenia, ako je prijatie smernice o rovnakom zaobchádzaní na riešenie viacnásobnej diskriminácie, s ktorou sa staršie ženy často stretávajú;
8. podporuje iniciatívy na dosiahnutie efektívnejšej prevencie chorôb a zlepšenie zdravia starších ľudí a zachovanie ich nezávislosti;
9. vyzýva Komisiu a Radu, aby zverejnili správu o opatreniach prijatých členskými štátmi na podporu aktívneho starnutia a ich vplyve s cieľom identifikovať najlepšie postupy a zhodnotiť ďalšie kroky na európskej úrovni;
10. vyzýva Komisiu a členské štáty, aby vytvorili pozitívnejší prístup k otázke starnutia a zvýšili informovanosť občanov EÚ o tejto problematike a jej reálnych dôsledkoch, čo bolo hlavným odkazom roka 2012 ako roka aktívneho starnutia a medzigeneračnej solidarity;
11. považuje postoj k životu, v ktorom sa zohľadňujú súvislosti starnutia a príslušnosti k pohlaviu, za krok vpred v politike v oblasti starnutia;
12. konštatuje, že verejné výdavky v zdravotníctve predstavujú 7,8 % HDP v EÚ, pričom sa odhaduje, že do roku 2060 vzrastú v dôsledku starnutia populácie výdavky na dlhodobú a krátkodobú starostlivosť o 3 %;
13. vyzýva členské štáty, aby venovali pozornosť starším prísťahovalkyniam, ktoré sa dostali do tvrdých ekonomických a sociálnych podmienok a často sa stretávajú s problémami pri získavaní prístupu k opatreniam sociálnej ochrany a k službám zdravotníckej starostlivosti; domnieva sa, že osobitná pozornosť by sa mala venovať osamoteným ženám, vdovám a rozvedeným ženám, čo v konečnom dôsledkom ovplyvňuje kvalitu ich života a zdravie;
14. vyzýva Komisiu a členské štáty, aby plne uznali rodový rozmer zdravia ako podstatnú súčasť politik zdravia na úrovni EÚ a na národných úrovniach;
15. vyzýva členské štáty, aby našli správnu rovnováhu medzi uplatňovaním drastických opatrení na boj proti finančnej a hospodárskej kríze a na zabezpečenie dostatočných a primeraných finančných prostriedkov na zdravotnícku a sociálnu starostlivosť na

pomoc pri zvládaní demografického trendu starnutia obyvateľstva;

16. vyzýva Komisiu, aby zverejnila hodnotenie vplyvu finančnej a hospodárskej krízy na staršie ženy so zameraním na preventívnu zdravotnícku starostlivosť a liečenie;
17. konštatuje, že komplexné a hĺbkové stratégie v odvetví zdravotníctva si vyžadujú spoluprácu vlád, zdravotníckych odborníkov, mimovládnych organizácií, organizácií verejného zdravia, organizácií zastupujúcich pacientov, masmédií a ďalších subjektov, ktoré sa zaoberajú zdravým starnutím;
18. pripomína potrebu budovania a propagovania Európskej únie, ktorá je vnímavejšia voči potrebám a záujmom starších žien a mužov a na presadzovanie rodovej rovnosti vo všetkých opatreniach a politikách na podporu informovanosti a osvetu s cieľom zaručiť aktívne a zdravé starnutie pre všetkých;

Choroby podmienené vekom

19. zdôrazňuje, že mnohé ochorenia sú u žien často podceňované, napríklad ochorenia srdca, pretože sú považované za problém mužov; ľutuje, že mnoho prípadov srdcového infarktu u žien nie je diagnostikovaných, pretože príznaky sú všeobecne odlišné od príznakov u mužov; ďalej zdôrazňuje, že pri liečbe by sa mali zohľadňovať osobitné biologické rozdiely a rozdiely súvisiace s pohlavím;
20. vyzýva členské štáty na realizáciu verejných informačných programov cielených na ženy a na zvyšovanie povedomia o rizikových faktoroch týkajúcich sa kardiovaskulárnych ochorení a špecializovaných programov pre ďalšie vzdelávanie pracovníkov v zdravotníctve;
21. vyjadruje poľutovanie nad tým, že nedostatočná pozornosť sa venuje účinkom zvýšenej spotreby alkoholu u starších žien v Európe a vyzýva Komisiu a členské štáty, aby nechali vypracovať štúdie s cieľom riešiť tento problém a jeho vplyv na telesné a duševné zdravie starších žien;
22. so znepokojením konštatuje rastúci počet fajčiarok s následným zvýšeným rizikom vzniku rakoviny pľúc a srdcových chorôb; vyzýva členské štáty a Komisiu, aby zaviedli programy na boj proti fajčeniu, s osobitným dôrazom na mladé ženy (WHO odhaduje, že percento fajčiarok v Európe sa do roku 2025 zvýši z 12 % na približne 20 %);
23. vyzýva Komisiu, aby podporila iniciatívy zamerané na zlepšenie zdravia, a to aj primeranou informovanosťou o rizikách spojených s konzumáciou tabaku a alkoholu, výhodách správneho stravovania a primeranej fyzickej aktivity ako prostriedku na predchádzanie obezity a hypertenzii a jej komplikáciám;
24. vyzýva Komisiu a členské štáty, aby začali informačné kampane zamerané na ženy pred menopauzou a ženy v menopauze;
25. vyzýva členské štáty, aby zvyšovali povedomie verejnosti o ochoreniach kostí a kĺbov organizovaním verejných informačných a vzdelávacích kampaní zameraných na prevenciu a liečbu;

26. vyzýva Komisiu, aby iniciovala akčný plán EÚ pre neprenosné choroby ako ďalší krok k výsledkom samitu OSN o neprenosných chorobách v septembri roku 2011 a procesu verejnej konzultácie, ktorý Komisia odštartovala v marci a apríli roku 2012;
27. naliehavo vyzýva Komisiu, aby sa sústredila na mladých ľudí, najmä v súvislosti s pripravovanou revíziou smernice 2001/37/ES o aproximácii zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení členských štátov týkajúcich sa výroby, prezentácie a predaja tabakových výrobkov;
28. vyzýva Komisiu, aby vypracovala a uplatňovala osobitnú stratégiu EÚ v podobe odporúčania Rady, zameranú na prevenciu, diagnostiku a liečbu cukrovky, ako aj na informácie a výskum v tejto oblasti vrátane prierezového rodového prístupu a rovnosti medzi mužmi a ženami; zároveň sa musí dodržiavať článok 168 ods. 7 Zmluvy o fungovaní Európskej únie;
29. vyzýva Komisiu a členské štáty, aby prijali holistický a rodovo citlivý prístup k Alzheimerovej chorobe a iným formám demencie s cieľom zlepšiť kvalitu života a dôstojnosť pacientov a ich rodín;
30. vyzýva Komisiu a členské štáty, aby rozvíjali verejné informačné kampane týkajúce sa Alzheimerovej choroby (to znamená o chorobe samotnej a o možnostiach liečby a starostlivosti) v spolupráci s národnými a európskymi združeniami pre Alzheimerovu chorobu;
31. požaduje, aby členské štáty urýchlili vypracovanie národných plánov a stratégií pre Alzheimerovu chorobu, ak to doteraz neurobili;
32. so znepokojením konštatuje, že v EÚ je najvyššia miera samovrážd u ľudí nad 65 rokov a že prípady pokusu o samovraždu sú u žien vyššie ako u mužov a ich počet rastie z dôvodu horších následkov hospodárskeho poklesu na staršie ženy; žiada Komisiu, aby zverejnila štúdiu o súvislosti medzi touto štatistikou a neúmernými následkami hospodárskej krízy na staršie ženy;
33. vyzýva členské štáty, aby v spolupráci s Komisiou a Eurostatom zlepšili zhromažďovanie údajov rozdelených podľa pohlavia a veku a informácií týkajúcich sa duševného zdravia a vzťahu medzi duševným zdravím a rokmi prežitými v dobrom zdraví;
34. vyzýva členské štáty, aby zaviedli osobitné školenia pre praktických lekárov a poskytovateľov psychiatrických zdravotníckych služieb, vrátane lekárov, psychologov a zdravotných sestier, na tému prevencie a liečby neurodegeneratívnych ochorení a liečby depresívnych porúch, pričom osobitnú pozornosť treba venovať ďalším problémom, s ktorými sa stretávajú staršie ženy;
35. vyzýva členské štáty, aby uprednostňovali akcie v oblasti ochorení postihujúcich pamäť, ako je demencia, a zintenzívnili úsilie v lekárskom a sociálnom výskume s cieľom zlepšiť kvalitu života ľudí s týmto ochorením a ich opatrovateľov, zabezpečiť udržateľnosť zdravotníckych a opatrovateľských služieb a podporiť rast na európskej úrovni;

36. vyzýva členské štáty na zabezpečenie toho, aby sa zamestnanci verejného a súkromného sektora poskytujúci starostlivosť o starších ľudí zúčastňovali na stálych školiacich programoch a podstupovali pravidelné hodnotenie;
37. vyzýva členské štáty, aby podporovali vypracúvanie odborných lekárskeho štúdií v oblasti gerontológie na verejných univerzitách;

Prístup k zdravotníckym službám

38. naliehavo žiada členské štáty, aby podporovali iniciatívy, ktoré uľahčujú prístup starších žien k zdravotníckym a lekárskeým službám vrátane žien žijúcich ďaleko od väčších centier a v oblastiach so sťaženým prístupom, bez ohľadu na ich osobnú, ekonomickú a sociálnu situáciu s dôrazom na individuálnu starostlivosť vrátane čo najdlhšieho obdobia starostlivosti poskytovanej doma, na osobitné formy podpory a pomoci pre opatrovateľov a na telemedicínu do tej miery, pokiaľ môžu zlepšiť kvalitu života ľudí s chronickými ochoreniami a skrátiť poradovníky;
39. vyzýva členské štáty, aby pri príprave rozpočtu pre zdravotnícke služby analyzovali, monitorovali a zaručovali rodový rozmer;
40. vyzýva členské štáty, aby ďalej rozvíjali elektronické zdravotnícke služby a rodovo citlivé riešenia pre asistovaný život v domácom prostredí s cieľom podporovať nezávislý život doma a zvýšiť efektívnosť a zlepšiť prístupnosť zdravotníckych služieb pre staršie ženy, ktoré sú izolované z dôvodu obmedzenej mobility a často vylúčené z využívania výhod týchto zariadení a zriadiť nepretržitú telefonickú poradenskú sieť;
41. žiada prijatie prístupu založeného na právach, aby mali starší ľudia možnosť aktívne sa zúčastňovať na prijímaní rozhodnutí o výbere a návrhu opatrovateľských a sociálnych služieb, ktoré sa im budú poskytovať;
42. vyzýva členské štáty, aby zabezpečili, že systémy na ochranu sociálnej ochrany vrátane zdravotného poistenia budú zohľadňovať nezamestnanosť a sociálne problémy postihujúce ženy tak, aby nezostali bez ochrany;
43. domnieva sa, že je dôležité podporovať a uľahčovať prístup k lekárskej a zdravotníckej pomoci a k ďalším formám pomoci pre ženy, ktoré sa napriek vlastným zdravotným problémom musia starať o vyživované osoby;
44. žiada, aby sa verejné a súkromné ústavy poskytujúce zdravotnícku starostlivosť o staršie osoby a nemocničné zariadenia reorganizovali spôsobom, ktorý je vhodnejší pre pacientov nielen tým, že im poskytujú lekársku starostlivosť, ale aj uprednostňovaním každej formy nezávislej a tvorivej činnosti, aby sa predišlo ich umiestneniu do ústavnej starostlivosti;
45. je presvedčený, že so staršími pacientmi vo verejnej či súkromnej rezidenčnej starostlivosti sa musí konzultovať o prevádzke týchto ústavov;
46. tvrdí, že je potrebné, aby čoraz väčší počet lekárov a ďalších zdravotníckych pracovníkov bol vysoko kvalifikovaný a pripravený na prístup, ktorý by mal vo vzťahu

k pohlaviu a veku zohľadňovať osobitné psychologické, vzťahové a informačné potreby starších žien;

47. požaduje, aby lekárske štúdium obsahovalo rozsiahlejšiu prípravu v oblasti schopnosti vypočítať iných a v odbore psychológie; požaduje, aby aj sociálni pracovníci boli užšie zapojení do tejto politiky prevencie;
48. podporuje vznik združení a telefonických liniek poskytujúcich starostlivosť, ochranu a psychologickú podporu pre starších ľudí;
49. vyzýva členské štáty a Komisiu, aby zhromažďovali údaje a vymieňali si najlepšie postupy, dôkladne zahrnuli prvky súvisiace s pohlavím, ktoré by viedli k určeniu najlepších postupov v oblasti prístupu k zdravotníckym službám, a najmä zabránili ťažkopádny administratívny postupom a vypracovali konkrétne opatrenia a politiky na zlepšenie kvality života pre staršie ženy a aby taktiež poskytovali poradenstvo vládám pri tvorbe priaznivého prostredia pre šírenie povedomia o chorobách podmienených vekom v členských štátoch;
50. podporuje členské štáty, aby posilnili preventívnu zdravotnícku starostlivosť pre staršie ženy napríklad poskytovaním dostupných a pravidelných mamogramov a testov výterov krčka maternice, aby odstránili vekové obmedzenia v prístupe k zdravotníckej prevencii, ako je vyšetrenie rakoviny prsníka, a aby pokračovali v osвете o dôležitosti tohto vyšetrenia;
51. vyzýva Komisiu, aby zintenzívnila svoje úsilie v záujme šírenia kultúry prevencie v celej Európskej únii, a členské štáty, aby organizovali informačné a osvetové kampane na školách, univerzitách, pracoviskách a v centrách pre seniorov v spolupráci s prevádzkovateľmi v tejto oblasti, miestnymi úradmi a mimovládnyimi organizáciami;

Výskum a prevencia

52. so znepokojením berie na vedomie výsledky výskumu EÚ z apríla 2011, ktoré poukazujú na to, že asi 28 % žien vo veku 60 rokov a viac bolo za uplynulých 12 mesiacov zneužívaných; zastáva názor, že prednosť musí dostať ochrana starších pred zneužívaním, zlým zaobchádzaním, zanedbávaním a vykorisťovaním, či už zámerným a premysleným, alebo vyplývajúcim z nedbanlivosti; vyzýva členské štáty, aby posilnili svoje opatrenia na zabraňovanie zneužívaniu starších ľudí doma alebo v ústavoch;
53. je dôležité, aby sa prijal prístup k lekárskeму výskumu, v ktorom sa zohľadňujú problémy konkrétne sa viažuce na mužov a na ženy;
54. poukazuje na to, že stratégia pre rovnosť medzi mužmi a ženami (2010-2015) uznáva, že ženy a muži podliehajú špecifickým ochoreniam a zdravotným rizikám, ktoré treba primerane zohľadňovať vzhľadom na lekársky výskum a zdravotnícke služby;
55. požaduje v rámci Horizontu 2020, aby sa vypracoval strategický plán výskumu v oblasti zdravotníckej starostlivosti o ženy v budúcom desaťročí a vytvoril výskumný ústav zdravia žien s cieľom zabezpečiť jeho riadne uplatňovanie;

56. treba zabezpečiť účasť odborníčov v národných technologických a vedeckých výboroch pre vyhodnocovanie liečiv;
57. vyzýva Radu, Komisiu a členské štáty, aby zneužívanie starších osôb zahrnuli ako výskumnú tému do spoločného programu pre neurodegeneratívne ochorenia na meranie jeho rozšírenosti a vplyvu na ľudí trpiacich demenciou;
58. podporuje európske inovačné partnerstvo pre aktívne a zdravé starnutie ako pilotnú iniciatívu usilujúcu sa o dosiahnutie dvojročného predĺženia priemernej dĺžky života v dobrom zdraví pre občanov EÚ do roku 2020 a predsavzal si, že splní tri ciele pre Európu, čo sa týka sprísnenia noriem zdravia a kvality života starších ľudí a udržateľnosti a účinnosti opatrení v oblasti opatery;
59. víta projekty a iniciatívy v oblasti zdravej výživy a životného štýlu (projekt EATWELL, platforma EÚ pre diétu, telesnú aktivitu a zdravie, rámec na obmedzovanie používania soli) a európske partnerstvo na boj proti rakovine;
60. zdôrazňuje, že všetky ciele a akcie v rámci druhého programu EÚ pre akcie v oblasti zdravia by mali pomôcť pri lepšom chápaní a prijímaní odlišných potrieb mužov a žien a zodpovedajúcich prístupoch k zdravotníckym problémom;
61. víta návrh Komisie týkajúci sa balíka politiky súdržnosti (2014-2020), v ktorom sú medzi investičnými prioritami určené aktívne a zdravé starnutie a inovácie;
62. ľutuje, že 97 % rozpočtu zdravotníctva je určených na liečbu neprenosných chorôb, a iba 3 % na investície do prevencie v čase, keď náklady na liečbu a riadenie neprenosných chorôb dramaticky stúpajú v dôsledku lepšej diagnostiky a liečby; v tejto súvislosti vyzýva členské štáty, aby zvýšili svoje rozpočty na zdravotníctvo tak, aby zahŕňali aj opatrenia v oblasti prevencie;
63. vyzýva Komisiu, aby kládla väčší dôraz na riešenie príčin ochorení a na tento účel podporovala prevenciu v sektoroch a na všetkých úrovniach spoločnosti; vyzýva Komisiu, aby podporovala zdravie prostredníctvom včasnej diagnózy ochorenia, zachovávanie zdravého životného štýlu, primeranej zdravotníckej starostlivosti a zabezpečenia, aby starší pracovníci mali vhodné pracovné podmienky;
64. vyzýva členské štáty, aby sa viac zameriavali na osvetové kampane o osteoporóze a predložili jednoznačnejšie informácie o včasnej diagnóze osteoporózy, aby sa zabránilo zlomeninám, okrem iného prostredníctvom lepšieho prístupu k vyšetreniu hustoty kostného tkaniva;
65. vyjadruje súhlas so WHO, pokiaľ ide o výzvu spojenú s otázkou pohlavia, podľa ktorej je potrebné lepšie hodnotenie rizikových faktorov, ktoré ovplyvňujú zdravie žien; v tejto súvislosti víta odporúčania WHO na budovanie prostredí primeraných veku a na rozširovanie možností pre staršie ženy, aby mohli produktívne prispievať do spoločnosti zahrnutím medziodvetvovej spolupráce do určovania a podpory opatrení mimo odvetvia zdravotníctva, ktoré môžu zlepšiť zdravotné vyhliadky pre ženy;
66. vyzýva členské štáty, aby pri vzdelávaní zdravotníckeho personálu a zdravotníkov

záchranej služby zdôrazňovali skutočnosť, že klinické príznaky ochorenia srdca sú u žien odlišné, pričom treba upozorniť na výhody rýchleho zásahu;

67. vyzýva Komisiu a Radu, aby v rámci Horizontu 2020 podporovali užšiu vedeckú spoluprácu a komparatívny výskum v oblasti sklerózy multiplex v Európskej únii, aby bolo ľahšie poskytovať vhodnú liečbu na prevenciu tohto ochorenia, ktoré spôsobuje vážne poruchy motorických funkcií najmä starších žien;
68. vyzýva Komisiu, aby aj naďalej podporovala osvetové kampane konkrétnejšie zamerané na staršie ženy a zameriavala sa na odporúčania špecifické buď pre ženy alebo mužov a pre určitý vek, ktoré sa týkajú správnej výživy a významu fyzickej aktivity pre staršie ženy ako faktorov, ktoré môžu zohrávať úlohu pri prevencii pádov a znížiť výskyt srdcových ochorení, osteoporózy a niektorých druhov rakoviny;
69. požaduje, aby sa podnikli príslušné opatrenia vo forme informácií a školského vyučovania a pomocou zdravotníckych oznamov, čo sa týka dôležitosti zabezpečenia správnej výživy a následkov nesprávnej výživy na zdravie;
70. vyzýva Komisiu, aby začala diskusiu s Radou s cieľom zabezpečiť, aby sa odporúčanie o skríningu rakoviny účinne presadzovalo a vykonávalo so zameraním na tie časti obyvateľstva, ktoré sú znevýhodnené sociálne aj ekonomicky, s cieľom zmenšiť zdravotné rozdiely; naliehavo žiada členské štáty, ktoré tak ešte neurobili, aby v súlade s európskymi usmerneniami na zabezpečenie kvality implementovali uvedené odporúčania;
71. vyzýva Komisiu a Radu, aby upravili vekovú hranicu pre prístup k programom skríningu, a to aspoň v krajinách, kde je výskyt ochorenia vyšší, a v prípadoch rodinnej anamnézy, v ktorých hrozia osobitné riziká, a aby vzhľadom na predlžovanie priemernej dĺžky života začlenili do týchto programov aj staršie ženy;
72. vyzýva Komisiu a členské štáty, aby podporovali práva žien s cieľom bojovať proti všetkým formám násillia a diskriminácie z dôvodu veku a pohlavia, napríklad pomocou osvetových a informačných kampaní cielených na celú európsku populáciu počnúc raným vekom;
73. vyzýva členské štáty, aby zintenzívnili klinický výskum zameraný na ženy, a domnieva sa, že nedávny návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady týkajúceho sa klinických pokusov s humánnymi liekmi, ktorým sa ruší smernica 2001/20/ES, by sa mohol revidovať týmto smerom;
74. vyzýva členské štáty, aby rozvíjali inovatívne riešenia priamo v spolupráci s pacientmi a účinnejšie tým uspokojovali potreby starších ľudí;
75. poveruje svojho predsedu, aby postúpil toto uznesenie Rade a Komisii.

DÔVODOVÁ SPRÁVA

Obyvateľstvo EÚ v dôsledku nízkej pôrodnosti a predlžovania priemernej dĺžky života postupne starne. Tento rozmer je čoraz viac začleňovaný do európskych politík, čo dosvedčuje aj skutočnosť, že rok 2012 sa stal Európskym rokom aktívneho starnutia a solidarity medzi generáciami. Cieľom je podporovať zdravé starnutie pre všetkých prostredníctvom prístupu ku kvalitnej zdravotnej starostlivosti a prostredníctvom preventívnych opatrení, ktoré umožnia starším ľuďom zostať čo možno najdlhšie nezávislými.

Cieľom správy je poskytnúť prehľad o situácii a programovo navrhnúť rad opatrení na národnej a európskej úrovni.

Neexistuje jednotné vymedzenie pojmu „starý človek“. V niektorých prípadoch sa odkazuje na chronologický vek (WHO uvádza vek od 65 rokov), alebo fázu života človeka (tretí a štvrtý vek), inokedy sa vychádza zo sociálnej úlohy, úrovne angažovanosti (skončenie pracovnej činnosti), zdravia či stupňa závislosti.

Z prieskumu Eurobarometra na tému Aktívne starnutie (2012) vyplýva, že vymedzenie pojmu „mladí“ a „starí“ sa v jednotlivých krajinách veľmi líši. V priemere môže byť v prípade Európanov osoba považovaná za „starú“ od veku 64 rokov a za „nie mladú“ od veku 41,8 roka.

V segmente populácie vo veku nad 65 rokov pozorujeme z hľadiska pohlavia nerovnomerné zastúpenie: z celkového počtu viac ako 87 miliónov ľudí v EÚ-27 v tejto vekovej skupine je 50,6 milióna žien.

Táto priepasť je ešte zjavnejšia u osôb nad 80 rokov: 3,1 % celkovej populácie sú ženy a 1,6 % muži.

Ženy majú pocit, že staroba sa začína o niečo neskôr ako u mužov (65 rokov v porovnaní so 62,7 roka). Je zaujímavé poukázať na ich vnímanie vlastného zdravia: muži vo veku 65 rokov očakávajú dobrý zdravotný stav po ďalšom 8,2 roka, kým ženy po 8,4 roka.

Podľa Eurostatu len 48,9 % osôb vo vekovej skupine 50 – 64 rokov vníma svoju budúcnosť optimisticky. Tento podiel klesá vo vekovej skupine osôb starších ako 65 rokov až na 44,9 %.

Aj napriek tomu, že ženy sa v priemere dožívajú vyššieho veku, v porovnaní s mužmi rovnakého veku je u nich značne vyšší výskyt oslabujúcich ochorení, ako sú zlomeniny spôsobené osteoporózou, reumatoidná artritída a osteoartróza, cievne mozgové príhody, močová inkontinencia a rakovina. To isté platí o výskyte postupného objavovania sa príznakov strácania schopností v dôsledku spomalenia psychomotorického tempa, epizód duševného zmätku a demencie (napr. Alzheimerova choroba), ktorých výskyt sa zvyšuje exponenciálne s vekom.

Medzi choroby, ktoré postihujú predovšetkým staršie ženy, patria kardiovaskulárne a respiračné choroby a rakovina (ktorá zatiaľ zostáva najčastejšou príčinou smrti u starších žien v EÚ), cukrovka, choroby pohybového aparátu, degeneratívne ochorenia a depresia.

Medzi hlavné rizikové faktory, ktoré je nutné hodnotiť vo vzájomne závislom vzťahu, patria hypertenzia, hyperglykémia, sedavý spôsob života, fajčenie, nadváha a obezita, hypercholesterolémia, a v prípade žien aj hormonálne zmeny v dôsledku menopauzy.

Najmä v dôsledku fajčenia zomiera približne šesť miliónov ľudí ročne, z toho 21 % v Európe. Nadmerné požívanie alkoholu je po tabaku a hypertenzii tretím rizikovým faktorom z hľadiska úmrtnosti a invalidity v EÚ. Je príčinou úmrtia 195 000 osôb ročne a vo veľkej miere sa podieľa na predčasnom úmrtí v 12 % prípadov u mužov a v 2 % u žien. Vo viac ako polovici krajín OECD najmenej každý druhý človek trpí nadváhou alebo obezitou a podľa

predpovedí budú do desiatich rokov v niektorých krajinách dvaja z troch ľudí obézni. Telesná aktivita môže zohrávať dôležitú úlohu pri zlepšovaní kvality života starších ľudí, pretože zlepšuje fyziologické a psychologické podmienky. Podľa prieskumu Eurobarometra na tému Šport a telesná činnosť viac ako polovica respondentov vo vekovej skupine 15 – 24 rokov uviedla, že sa venuje športu aspoň raz týždenne, pričom tento podiel klesá na 44 % vo vekovej skupine 25 – 39 rokov, na 40 % vo vekovej skupine 40 – 54 rokov, na 33 % vo vekovej skupine 55 – 69 rokov a na 22 % v prípade osôb starších ako 70 rokov.

Je dôležité podporovať zdravie po celý život.

Prevenca a informovanosť sú podstatnými prvkami stratégie, ktorá musí zaangažovať všetkých tvorcov politik, najmä združenia danej oblasti, národné a európske inštitúcie, médiá a miestne samosprávy.

Podľa WHO by správna výživa, význam telesnej činnosti, boj proti fajčeniu a zneužívaniu alkoholu mali byť konštantné po celý život.

Inštitúcie Európskej únie by aj po uplynutí Európskeho roku aktívneho starnutia mali spolupracovať s národnými a miestnymi partnermi a šíriť stratégie v oblasti prevencie určené širokej verejnosti a zamerané na presadzovanie správnych návykov sprevádzajúcich ľudí k zdravému a aktívnemu starnutiu.

Okrem programov skríningu treba brať do úvahy ťažkosti (ktoré sa často menia na nemožnosť) v prístupe k zdravotníckym službám: zložitosť systémov, nedostatok pokynov, zložité spôsoby objednávaní na odborné vyšetrenia a diagnostické testy, ako aj dlhé poradovníky, ktoré odrádzajú najmä starších pacientov, predovšetkým staršie ženy, ktoré veľmi často žijú osamote.

Dokonca aj v prípadoch, kde by ponuka zdravotnej starostlivosti mohla primerane reagovať na potreby starších žien, nedostatok informácií znamená nevyužitie existujúcich možností. Treba upozorniť, že kvalita zdravotnej starostlivosti závisí – najmä v prípade starších žien – aj od prístupu lekára k pacientovi, ktorý berie do úvahy špecifiká tejto skupiny obyvateľov.

Klinický výskum by mal viac zohľadňovať pohlavie a okrem skutočnosti, že niektoré špecifické ochorenia sa vyskytujú v prevažnej miere u žien, by mal zdôrazňovať aj kauzálne či predispozičné faktory (v neposlednom rade hormonálne zmeny).

Starnutie (a nástup menopauzy) predstavuje pre ženy hlbokú krízu. Starnúca žena zažíva výrazné zmeny: mení sa jej spoločenská aj pracovná rola a fyzické zmeny dokáže často prijať len ťažko.

Psychologické dôsledky starnutia môžu viesť k pocitu osamelosti (ktorú zhoršuje aj skutočnosť, že staršie ženy často žijú osamote), silnému pocitu izolácie a strate sebaúcty. To všetko môže viesť k depresii. Viac ako polovica (50,6 %) žien vo veku 50 až 64 rokov bola v EÚ v roku 2010 neaktívna.

Podľa údajov Eurobarometra tretina Európanov tvrdí, že by chcela pracovať aj po dosiahnutí dôchodkového veku.

Dve tretiny Európanov sa vyslovili v prospech spájania práce na čiastočný úväzok s čiastočným dôchodkom v snahe zamedziť tomu, aby sa pri odchode do dôchodku náhle neocitli vylúčení zo sociálneho a pracovného života.

Činnosť a prínos, ktorí starší ľudia môžu ponúknuť spoločnosti po odchode do dôchodku, môže mať mnoho podôb vrátane dobrovoľníctva, podpory rodiny, pomoci chorým či zraniteľným ľuďom v okolí (neformálni opatrovatelia) a účasti na politických, kultúrnych, environmentálnych či náboženských aktivitách. Na miestnej úrovni by sa mohlo vyvinúť úsilie na prispôsobenie príslušných miest starším ľuďom. V spolupráci s miestnymi orgánmi a dobrovoľnými združeniami by sa mohli skvalitniť športoviská a verejná doprava a zvyšovať príležitosti na stretnutia a výmenu (spoločenské a rekreačné činnosti). Aj nábádaním

k využívaniu internetu (prípadne aj prostredníctvom bezplatných školení) možno pomôcť starším ľuďom udržať spoločenský život alebo bojovať proti osamelosti, ale aj zostať autonómni a nezávislí (podľa Eurostatu 46 % osôb vo vekovej skupine 55 – 64 rokov používalo v roku 2010 internet aspoň raz týždenne, pričom vo vekovej skupine 65 – 74 rokov je tento podiel 25 %).

VÝSLEDEK ZÁVEREČNÉHO HLASOVANIA VO VÝBORE

Dátum prijatia	10.10.2012
Výsledok záverečného hlasovania	+ : 31 - : 0 0 : 1
Poslanci prítomní na záverečnom hlasovaní	Regina Bastos, Edit Bauer, Andrea Češková, Edite Estrela, Iratxe García Pérez, Mikael Gustafsson, Mary Honeyball, Lívia Járóka, Teresa Jiménez-Becerril Barrio, Constance Le Grip, Astrid Lulling, Barbara Matera, Elisabeth Morin-Chartier, Krisztina Morvai, Norica Nicolai, Angelika Niebler, Siiri Oviir, Antonyia Parvanova, Raül Romeva i Rueda, Joanna Katarzyna Skrzydlewska, Britta Thomsen, Anna Záborská
Náhradníci prítomní na záverečnom hlasovaní	Roberta Angelilli, Izaskun Bilbao Barandica, Minodora Cliveti, Mariya Gabriel, Sylvie Guillaume, Ulrike Lunacek, Ana Miranda, Chrysoula Paliadeli, Antigoni Papadopoulou, Angelika Werthmann
Náhradníci (čl. 187 ods. 2) prítomní na záverečnom hlasovaní	Jacek Włosowicz